

Field : Physical Education

Type : Research Article

Received: 04.09.2016 - *Accepted*: 07.11.2016

Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları İle Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki*

Ekrem Ali ALTUNTAŞ¹, Murat KUL², İsmail KARATAŞ³

¹Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın, TÜRKİYE

²Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bartın, TÜRKİYE

E-Posta: e.ali.altuntas@icisleri.gov.tr, muratkul@bartin.edu.tr, ikaratas@bartin.edu.tr

Öz

Bu çalışmanın amacı, Bartın Üniversitesinde öğrenim gören beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin kişisel bilgiler ve konuyla ilgili ölçekler kullanılarak belirlenmesi ve tartışılmasıdır. Bu amaçla çalışmanın evrenini, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrenciler, örneklemini ise Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören ve hazır uygulanabilir grup yoluyla seçilen 217 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Ölçeklerin örneklem grubuna uygulanması için araştırmacı öğrencilerle görüşmek suretiyle ölçeği uygulatmış, böylelikle birinci elden bilgilendirme de yapmıştır. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkiye ait araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları açısından araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının 142'si erkek, 75'i kadındır ($X_{yas}=21.54\pm 2.50$). Yapılan bu çalışma sonucunda araştırma grubunun öz yeterlik puan ortalamaları cinsiyet, sınıf, çalışma durumu (iş deneyimi), aile geliri ve spor yapma durumu değişkenleri açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırma grubunun yaş ve spor yılı değişkenlerine göre öz yeterlikleri incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları cinsiyet, sınıf, çalışma durumu (iş deneyimi), aile geliri, spor yapma durumu değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Elde edilen bulgulara ışığında araştırma grubunun yaş değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiş iken spor yılı değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuca göre araştırma grubunun spor yılı değişkeni ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Yapılan bu çalışma sonucunda araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Öz Yeterlik, Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum

* Bu makale, 13-16 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen Uluslararası Avrasya Spor, Eğitim ve Toplum Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

Relation between Self-Efficacies of Physical Education Teacher Candidates and Their Attitude towards Teaching Profession

Abstract

The purpose of this research is to determine and discuss the relation between the self-efficacies of physical education teacher candidates studying at Bartın University and their attitudes towards the teaching profession by using personal knowledge and relevant scale factors. For this purpose the target population of the study consists of the students studying in Bartın University School of Physical Education and Sports, Bartın University Department of Physical Education and Sports Teaching; and the sample of the study is made of 217 volunteer students selected via most readily available group who are studying in the School of Physical Education and Sports, Department of Physical Education and Sports Teaching. In order to apply the scales to the sample group researcher met students in person, and thus the students were informed directly. In terms of frequency and percentage distribution according to the variable of sex among the research group about the relation between self-efficacies of physical education teacher candidates and their attitude towards the teaching profession, out of 217 participants of the research group 142 are male and 75 are female ($X_{age}=21.54\pm 2.50$). During the examination of the self-efficacy average points of the research sample of the study, there were not any significant statistical discrepancies in terms of the variable of sex, class, working condition (work experience), family income and exercise condition. After the analysis of the self-efficacies in terms of the variables of age and years of sports according to acquired findings, any significant statistical relation could not be confirmed. During the examination of the attitude towards the teaching profession average points of the research sample of the study, there were not any significant statistical discrepancies in terms of the variable of sex, class, working condition (work experience), family income and exercise condition. After the analysis of the attitudes towards the teaching profession in terms of the variable of age according to acquired findings, there is one significant statistical relation which could not be confirmed but years of sports according to acquired findings, there is one significant statistical relation which could be confirmed. According to this result, there is low level positive correlation between the variables of years of sports of the research sample and the attitudes towards the teaching profession. As a result of this study, any statistically significant correlation could not be found about the relation between attitudes of the research sample towards the teaching profession and their self-efficacies.

Keywords: Physical Education, Self-Efficacy, Attitude Towards the Teaching Profession

1. Giriş

Tutum kavramı sokakta, basında, eğitim sahasında, akademik çalışmalarda ve daha pek çok sahada sıkça kullanılan bir kavramdır. Bu kadar çok kullanılan tutum kavramı, pek çok bilim insanı tarafından araştırma konusu yapılarak araştırılmış ve günümüzde de araştırılmaktadır. Fakat tutum kavramı ile ilgili araştırmaların 19. yüzyılın ortalarına doğru başladığı kabul edilmektedir.

Tutum, kişinin kendine ya da etrafındaki herhangi bir obje, toplumsal mevzu veya hadiseye karşı tecrübe, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve hareketli bir reaksiyon, ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010, 13).

Bu bağlamda tutumlar, en pozitiften en negatife kadar farklı derecelerde olabilir. Negatif tutumlar; obje veya düşünceler konusunda negatif inanca sahip olma, onu reddetme veya sevmeme, ona karşı hareketlerde bulunmayla kendini gösterebilir. Pozitif tutumlar ise objeler veya düşünceler konusunda pozitif inanca sahip olma, onu kabul etme ve sevmeye ile kendini gösterebilir (Demirhan ve Altay, 2001, 10).

Bu açıklamalar ışığında, bir kişi için mana taşıyan ve şahsın farkına vardığı herhangi bir objeye karşı tutum oluşturabilir (Kağıtçıbaşı, 2005, 103). Bir kişi, herhangi bir siyasi partiye, görüşe, fikre, ulusa, topluma, inanca, değerlere vb. karşı pozitif ya da negatif tutumlar da meydana getirebilir.

Okullarda da öğrenciler herhangi bir derse, ders konusuna, ev ödevine, öğretmenine vb. karşı tutumlar meydana getirebilirler. Fakat öğrencilerin okullarda meydana getirdikleri tutumların genellikle pozitif olması, onların iyi birer yurttaş olarak yetiştirilmesi bakımından önemlidir. Uzmanlar, tutumların meydana gelmesinde kişilerin yaşlarının mühim olduğunu belirtmektedirler.

Bilişsel, duygusal ve hareketli bir dizge olarak tutum, kişinin dünya ile ilgili daimi veya geçici hipotezlerini, öteki kişilerden arzularını, kendine benzer kişilerle değişik olanlar arasındaki farklılıkları; değer ve bakış açılarını, neyin doğru, neyin yanlış olduğuna ve neye yaklaşılması, neden uzaklaşılması gerekli olduğuna dair duygu ve inançlarını kapsar. Kişinin, bazı tutumlara benlik bilinci kavramı içine nelerin girdiğini, neleri dışarıda bıraktığını, bazıları ise nelerin (aile, aile harici şekilsel gruplar, okul, siyasi parti, din, ideoloji gibi) tesiri altında kaldığını gösterir (Şerif, 1996, Akt.: Tolan, İsen ve Batmaz, 1985, 260).

Öz yeterlik inancı, son zamanlarda değişik sahalarda alakalı yapılan araştırmalarda genellikle kullanılan değişkenlerden bir tanesidir. Kişiler, kendileri ile alakalı düşünme ve kendileri hakkında karar verme kapasitesine sahiptirler. Zamanla kazandıkları bilgi birikimi, deneyim ve tecrübelerle kendileri ile alakalı fikirlerini kaydedirler. Faaliyetlerinin neticelerine göre, bu fikirlerin yeterliği hakkında bir karar verirler. Tüm bu kararlar, kişinin herhangi bir işi başarılı bir biçimde ifa etmede ne kadar yeterli olacağına dair görüşünü geliştirir (Yavuzer ve Koç, 2002).

Bandura'nın sosyal bilişsel kuramına göre öz yeterlik, iki değişik boyutta incelenmektedir. Bunlar: Bireysel öz yeterlilik ve netice beklentisidir. İlki, öğretmenlerin etkin bir öğretim için lazım olan hareketleri gösterecekleri konusundaki sahip oldukları inanç ve yargılardır. İkinci boyut ise öğretmenlerin, öğrencilerin başarılarının etkin öğretim metot ve teknikleriyle daha iyi hale getirebileceklerine olan inanç ve yargılardır (Savran ve Çakıroğlu, 2007).

Öğretmenlerin öz yeterlik algısı; öğretimde sarf ettikleri emeği, belirledikleri amaçları ve amaçların seviyesini etkilediği, yeterlilik duygusu kuvvetli olan öğretmenlerin planlama ve kurumda daha üst performans sergileme eğiliminde oldukları ve yeni düşüncelere daha çok açık oldukları, ayrıca öğrencilerinin ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için yeni metotlar denemeye daha hevesli oldukları anlatılmaktadır (Gülebağlan, 2003, Akt.: Varol, 2007, 4).

Öğretmen öz yeterlik inancı ise öğretmenlerin öğretme fonksiyonunu başarılı bir biçimde ifa edebilmek için gerekli gayret ve hareketleri gösterecekleri konusundaki inançları olarak tarif edilmektedir (Köseoğlu ve arkadaşları, 2005).

Beden eğitimi; kişilerin bedenlen, ruhen ve fikren gelişimini sağlamak, güncel hayata ve iş hayatının şartlarına hazırlamak, milli bilinç ve yurttaşlık hislerini kuvvetlendirmek amacı ile yapılan düzenli ve metotlu çalışmaların tamamıdır (Yalçın, 1995).

Beden eğitimi öğretmeni ise bütün bunları öğrenciye düzenli bir biçimde ileten insandır. Burada öz yeterlik hissi, beden eğitimi öğretmeninde kilit noktayı meydana getirmektedir. Çünkü öğretmenin öz yeterlilik inancı ne kadar yüksek olursa mesleğinde de o kadar başarılı ve verimli olacaktır.

Beden eğitimi öğretmeni olacak adayların saha ve öğretmenlik mesleğine dair öz yeterlik inançlarının belirlenmesi, onların kendilerini daha iyi tarif edebilmelerine, o zamana kadar ki birikimlerinin daha fazla farkına varabilmelerine imkân sağlayacak ve dolayısıyla mesleki tatminlerine de etki edebilecektir.

Ayrıca öğretmen adaylarının öz yeterlik inanç seviyelerinin ve öğretmenlik mesleğine dair davranışlarının bilinmesi, beden eğitimi müfredatlarının tekrar ele alınması ya da yapılandırılmasında alınacak tedbirler açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda; bu araştırmanın konusunu, beden eğitimi öğretmeni adaylarının öz yeterlikleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi, beden eğitimi öğretmeni adaylarının kişisel özelliklerine göre öz yeterliklerinde ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında farklılıkların veya ilişkilerin incelenmesidir. Bu amaçla, beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkilerinin çok yönlü olarak araştırılması araştırma problemini oluşturmaktadır.

BESYO'da öğrenim gören beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlik inançlarının belirlenmesi, onların kendilerini daha iyi tanımlayabilmelerine, o ana kadar ki birikimlerinin daha fazla farkına varabilmelerine imkân sağlayacak ve dolayısıyla mesleki doyumlarını da etkileyebilecektir. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki düzeylerinin bilinmesi, kendi eksiklerini tespit etmeleri açısından da önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Ayrıca bu araştırma üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulu bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında ve öz yeterliklerinde cinsiyetin, yaş, okuldaki sınıf düzeyinin, çalışma durumunun (iş deneyiminin), aile aylık gelir düzeyinin, spor yapma durumunun ve spor yılı değişkenlerinin bir etken olup olmadığının ortaya konulması bakımından önemlidir. Belirtilen durumlar ile ilgili hipotezler aşağıda verilmektedir.

H1: Cinsiyete göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öz yeterliklerinde anlamlı farklılık vardır.

H2: Beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin yaşları ile öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H3: Sınıf düzeyine (1., 2., 3. ve 4.) göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öz yeterliklerinde anlamlı farklılık vardır.

H4: İş deneyimine göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öz yeterliklerinde anlamlı farklılık vardır.

H5: Ailenin aylık gelir durumuna göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öz yeterliklerinde anlamlı farklılık vardır.

H6: Spor yapma durumuna (Haftada en az 3 gün 30'ar dakika) göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öz yeterliklerinde anlamlı farklılık vardır.

H7: Beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin spor yılı (Ne kadar süre spor yapıldığı?) ile öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H8: Cinsiyete göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık vardır.

H9: Beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin yaşları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H10: Beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin spor yılı (Ne kadar süre spor yapıldığı?) ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H11: Sınıf düzeyine (1., 2., 3. ve 4.) göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık vardır.

H12: İş deneyimine göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık vardır.

H13: Ailenin aylık gelir durumuna göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık vardır.

H14: Spor yapma durumuna (Haftada en az 3 gün 30'ar dakika) göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında anlamlı farklılık vardır.

H15: Beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki anlamlı bir ilişki vardır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusu, beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi, kişisel bilgiler ve konuyla ilgili tutum ölçeklerini kullanarak, derleyerek ve tartışarak ortaya koymaktır.

2.2. Araştırma Modeli

Bartın Üniversitesinde öğrenim gören beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu araştırmada betimsel ve taramaya yönelik bir araştırma modeli uygulanmıştır.

2.3. Ölçek Formunun Hazırlanması ve Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak ölçek kullanılmıştır. Ölçek formu üç bölümden oluşmaktadır.

Ölçek formunun birinci bölümünde; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde okuyan beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve öz yeterliklerinin “cinsiyet, yaş, sınıf, iş deneyimi, ailenin aylık geliri, spor yapma ve kaç yıldır spor yapıldığı” gibi değişkenlere göre incelemelerin yapılması amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” yer almaktadır.

Ölçek formunun ikinci bölümünde; beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının seviyesini belirlemeye yönelik ifadelerin yer aldığı “Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” bulunmaktadır.

Ölçek formunun üçüncü bölümünde, beden eğitimi öğretmeni adaylarının genel öz yeterlik seviyesini belirlemeye yönelik ifadelerin yer aldığı “Genel Öz Yeterlik Ölçeği” bulunmaktadır.

2.3.1. Genel Öz Yeterlik Ölçeği (General Self-Efficacy Scale)

Genel Öz Yeterlik Ölçeği (General Self-Efficacy Scale) Jarrusselam ve Shwarzer tarafından 1979 yılında, 20 maddeden oluşturulmasına karşın, madde sayısı yine Jarrusselam ve Shwarzer tarafından 1981 yılında 10 maddeye indirilmiş 4'lü Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınan puan aralığı 10-40 arasında değişmektedir (Schwarzer, 2005). Ölçekten alınan yüksek puanlar olumlu (yüksek düzeyde) öz yeterlik algılarına; düşük puanlar ise olumsuz (düşük düzeyde) öz yeterlik algılarına işaret etmektedir. Orijinali Almanca olan ölçeğin Türkçeye çevirisi Yeşilay (1996) tarafından yapılmıştır. Ölçekte “Yeni bir durum ile karşılaştığımda ne yapmam gerektiğini bilirim” ya da “Bana karşı çıkıldığında kendimi kabul ettirecek çare ve yolları bulurum” gibi on ifade yer almakta ve bu maddeler tek faktör altında toplanmaktadır. Ölçeğin geçerliliği için faktör analizi yapılmış, tek bir faktörde toplanan maddelerin faktör yüklerinin 0.63 ile 0.76 arasında değiştiği ve toplam varyansın %49,67'sinin açıklandığı görülmüştür. Aynı çalışmada ölçeğin güvenilirliği için Cronbach Alfa katsayısı ise 0.83 olarak bulunmuştur (Basım ve arkadaşları, 2008).

2.3.2. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği

Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırmada elde edilen veriler Semerci tarafından geliştirilmiş olan, 8'i olumsuz, 22'si ise olumlu 30 maddeden oluşan likert tipi beşli derecelendirme ile hazırlanan “Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçeğin KMO değeri 0.88, Bartlett Testi 8980.25 ve Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.68'dir (Semerci, 1999, 54). Öğrencilere uygulanırken, öğrencilerin kişisel özelliklerini tespit etmeye yönelik olan “Kişisel Bilgi formu” da eklenmiştir. Bu bölümde alt problemlerin ışığında toplam beş değişken belirlenmiştir. Ölçek geliştirilirken ön uygulamada üniversite öğrencileri kullanılmıştır. Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin uygulanması sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamına paket programına (SPSS) aktarılmış,

olumlu cümleler “Tamamen katılıyorum” seçeneğinden “Şiddetle reddediyorum” seçeneğine doğru 5,4,3,2,1 şeklinde puanlanırken olumsuz cümleler de dönüştürülerek bunun tam tersi bir yol izlenmiş “Tamamen katılıyorum” seçeneğinden “Şiddetle reddediyorum” seçeneğine doğru 1,2,3,4,5 şeklinde puanlanmıştır.

2.4. Evren Çerçevesinin Oluşturulması ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler, örneklemini ise Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve hazır uygulanabilir grup yoluyla seçilen 217 gönüllü öğrenci ($X_{yas}=21.54\pm 2.50$) oluşturmaktadır. Ölçek formunun örneklem grubuna uygulanması için araştırmacı öğrencilerle görüşmek suretiyle ölçek formunu uygulamış, böylelikle birinci elden bilgilendirme de yapmıştır. Araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının 142’si erkek, 75’i kadındır.

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bartın Üniversitesi Rektörlüğü’nden gerekli izinler alındıktan sonra ölçek formu, araştırmacı eşliğinde Bartın Üniversitesi’nde öğrenim gören üniversite öğrencileri tarafından doldurulmuştur.

Verilerin analizi bilgisayar ortamında SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 15.0 paket programında yapılmıştır. Tanımlayıcı veri analizinde; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma analizlerinden yararlanılmıştır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlardaki ve öz yeterliklerdeki farklılıkları belirlemek amacıyla verilerin normal dağılımları dikkate alınarak, parametrik testlerden T testi ve ANOVA kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arası ilişkiyi değerlendirmede ise yine normal dağılım değerlendirmesi yapılarak, Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $p<0.05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde beden eğitimi öğretmeni adaylarına uygulatılmış olan ölçek formu sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. İstatistiksel analizlerden elde edilen veriler tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Erkek	142	65,4
Kadın	75	34,6
Toplam	217	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının 142’si erkek, 75’i kadındır. Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcı sayısının kadın katılımcı sayısının yaklaşık iki katı olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	31	35	Toplam
n	12	27	49	31	39	28	8	6	7	3	4	1	1	1	217
%	5.5	12.4	22.6	14.3	18.0	12.9	3.7	2.8	3.2	1.4	1.8	0.5	0.5	0.5	100

Tablo 2 incelendiğinde, araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının yaş değişkeni ile ilgili frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Buna göre, en yüksek frekansa sahip 20 yaş değişkeni iken en düşük frekansa sahip olanları ise 29, 31 ve 35 yaş değişkenleridir.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Sınıf Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Sınıf	n	%
1	62	28.6
2	51	23.5
3	52	24.0
4	52	24.0
Toplam	217	100.0

Tablo 3 incelendiğinde, araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının sınıf değişkeni ile ilgili frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Buna göre, en yüksek frekansa sahip 1. sınıftaki öğrencilerdir. En düşük frekansa ise 2. sınıf öğrencileri sahiptir. 3. ve 4. sınıftaki beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerinin frekans ve yüzde değerlerinin aynı olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4. Araştırma Grubunun İş Deneyimi Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

İş Deneyimi	n	%
Hiç Çalışmadım	56	25,8
1-6 Ay Çalıştım	56	25,8
7-11 Ay Çalıştım	25	11,5
1-3 Yıl Çalıştım	37	17,1
3 Yıldan Fazla Çalıştım	43	19,8
Toplam	217	100,0

Tablo 4 incelendiğinde araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının iş deneyimi değişkeni ile ilgili frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Buna göre, en yüksek frekanslara sahip hiç çalışmadım ve 1-6 ay çalıştım değişkenleri iken en düşük frekansa sahip olanı ise 7-11 ay çalıştım değişkenidir.

Tablo 5. Araştırma Grubunun Ailenin Aylık Gelir Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Aylık Gelir (TL)	n	%
0 – 1.000	38	17,5
1.001 – 4.000	153	70,5
4.001 ve üzeri	26	12,0
Toplam	217	100,0

Tablo 5 incelendiğinde araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının aile geliri değişkeni ile ilgili frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Buna göre, en yüksek frekansa sahip 1.001-4.000 TL değişkeni iken en düşük frekansa sahip olanı ise 4.001 TL ve üzeri değişkenidir.

Tablo 6. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Spor Yapma Durumu	n	%
Evet	169	77,9
Hayır	48	22,1
Toplam	217	100,0

Tablo 6 incelendiğinde araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının aktif olarak spor yapma durumu değişkeni ile ilgili frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Bu tabloya göre, en yüksek frekansa sahip veri lisanslı olarak spor yapıyorum değişkenidir.

Tablo 7. Araştırma Grubunun Spor Yılı Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Spor Yılı	n	%
0	11	5,1
1	4	1,8
2	1	,5
3	15	6,9
4	15	6,9
5	20	9,2
6	18	8,3
7	13	6,0
8	23	10,6
9	15	6,9
10	31	14,3
11	4	1,8
12	17	7,8
13	5	2,3
14	7	3,2
15	4	1,8
16	5	2,3
17	3	1,4
18	3	1,4

19	1	,5
20	1	,5
21	1	,5
Toplam	217	100,0

Tablo 7 incelendiğinde araştırma grubunu oluşturan toplam 217 katılımcının spor yılı değişkeni ile ilgili frekans ve yüzde değerleri yer almaktadır. Buna göre, en yüksek frekansa sahip değişken 10 spor yapma yılı iken en düşük frekanslara sahip olanları ise 2, 19, 20 ve 21 spor yapma yılı değişkenleridir.

Tablo 8. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkeni ve Öz Yeterliği Arasındaki Bağımsız İki Örnek T Testi Tablosu

	Cinsiyet	N	X	Ss	t	sd	p
Genel Öz Yeterlik Toplam	Erkek	142	32.22	5.79	.327	215	.744
	Kadın	75	31.96	4.99			

Tablo 8'e göre; araştırma grubunun öz yeterlik puan ortalamaları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$T_{(215)} = 0.327$; $p > 0.05$]. Bulgular H_1 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 9. Araştırma Grubunun Yaş Değişkeni ve Öz Yeterliği Arasındaki İlişki Tablosu

	Yaş	
Genel Öz Yeterlik Toplam	r	-.126
	p	.064
	n	217

Tablo 9'da, araştırma grubunun yaş değişkenine göre öz yeterlikleri incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir [$r = -0,126$; $p > 0,05$]. Bulgular H_2 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 10. Araştırma Grubunun Sınıf Değişkeni ve Öz Yeterliği ile İlgili Tanımlayıcı İstatistik Değerleri Tablosu

	N	X	Ss
1. Sınıf	62	32.82	4.964
2. Sınıf	51	31.59	5.608
3. Sınıf	52	33.13	3.985
4. Sınıf	52	30.83	7.003
Toplam	217	32.13	5.516

Tablo 11. Araştırma Grubunun Sınıf Değişkeni ve Öz Yeterliği ile İlgili ANOVA Testi Tablosu

	Kareler Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	185.486	3	61.829		
Gruplar içi	6386.901	213	29.985	2.062	.106
Toplam	6572.387	216			

Tablo 11'e göre, araştırma grubunun öz yeterlik puan ortalamaları sınıf değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$F_{(216-3)}=2,062$; $p>0,05$]. Bulgular H_3 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 12. Araştırma Grubunun Çalışma Durumu Değişkeni ve Öz Yeterliği ile İlgili Tanımlayıcı İstatistik Değerleri Tablosu

	N	X	Ss
Hiç Çalışmadım	56	31.93	5.39
1-6 Ay Çalışmadım	56	30.84	5.86
7-11 Ay Çalışmadım	25	33.56	3.80
1-3 Yıl Çalışmadım	37	31.89	5.83
3 Yıldan Fazla Çalıştım	43	33.44	5.53
Toplam	217	32.13	5.51

Tablo 13. Araştırma Grubunun Çalışma Durumu Değişkeni ve Öz Yeterliği ile İlgili ANOVA Testi Tablosu

	Kareler Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	222,787	4	55.697		
Gruplar içi	6349,600	212	29.951	1.860	.119
Toplam	6572,387	216			

Tablo 13'e göre, araştırma grubunun öz yeterlik puan ortalamaları çalışma durumu değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$F_{(216-4)}=1,86$; $p>0,05$]. Bulgular H_4 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 14. Araştırma Grubunun Aile Geliri Değişkeni ve Öz Yeterliği ile İlgili Tanımlayıcı İstatistik Tablosu

	N	X	Ss
0 - 1000 TL	38	31.92	5.00
1001 - 4000 TL	153	32.28	5.49
4001 TL ve üzeri	26	31.54	6.48
Toplam	217	32.13	5.51

Tablo 15. Araştırma Grubunun Aile Geliri Değişkeni ve Öz Yeterliği ile İlgili ANOVA Testi Tablosu

	Kareler Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	14.247	2	7.124		
Gruplar içi	6558.140	214	30.646	.232	.793
Toplam	6572.387	216			

Tablo 15'e göre, araştırma grubunun öz yeterlik puan ortalamaları aile geliri değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$F_{(216-2)}=0,232$; $p>0,05$]. Bulgular H_5 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 16. Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkeni ve Öz Yeterliği Arasındaki Bağımsız İki Örnek T Testi Tablosu

	Spor Yapma	N	X	Ss	t	sd	p
Genel Öz Yeterlik Toplam	Evet	169	32.31	5.46	.895	215	.372
	Hayır	48	31.50	5.71			

Tablo 16'ya göre, araştırma grubunun öz yeterlik puan ortalamaları lisanslı olarak spor yapma durumu değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$T_{(215)}=0,895$; $p>0,05$]. Bulgular H_6 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 17. Araştırma Grubunun Spor Yılı Değişkeni ile Öz Yeterliği Arasındaki İlişki Tablosu

		Genel Öz Yeterlik Toplam	
Spor Yılı	r	-.004	
	p	.959	
	n	217	

Tablo 17'ye göre, araştırma grubunun spor yılı değişkenine göre öz yeterlilik puanları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir [$r = -0,004$; $p>0,05$]. Bulgular H_7 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 18. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkeni ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu Arasındaki Bağımsız İki Örnek T Testi Tablosu

	Cinsiyet	N	X	Ss	t	sd	p
Öğrenci Tutumu Toplam	Erkek	142	2.3117	.48202	1.173	215	.242
	Kadın	75	2.2391	.32171			

Tablo 18'e göre, araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$T_{(215)}=1,173$; $p>0,05$]. Bulgular H_8 hipotezini desteklememektedir.

Tablo 19. Araştırma Grubunun Yaş ve Spor Yılı Değişkenleri ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu Arasındaki İlişki Tablosu

	Yaş	Spor Yılı	Öğrenci Tutumu Toplam	
Yaş	r	1		
	p			
Spor Yılı	r	.175	1	
	p	.010		
Öğrenci Tutum Toplam	r	-.015	.154	1
	p	.831	.023*	

Tablo 19'a göre, araştırma grubunun yaş değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir [$r = -0,015$; $p > 0,05$]. Bulgular H_9 hipotezini desteklememektedir. Ayrıca araştırma grubunun spor yılı değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir [$r = 0,154$; $p < 0,05$]. Bulgular H_{10} hipotezini desteklemektedir.

Tablo 20. Araştırma Grubunun Sınıf Değişkeni ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu ile İlgili ANOVA Testi Tablosu

	Kareler Toplamı	Sd	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	.312	3	.104		
Gruplar içi	40.366	213	.190	.549	.649
Toplam	40.678	216			

Tablo 20'ye göre, araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları sınıf değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$F_{216-3}=0,549$; $p > 0,05$]. Bulgular H_{11} hipotezini desteklememektedir.

Tablo 21. Araştırma Grubunun Çalışma Durumu Değişkeni ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu ile İlgili ANOVA Testi Tablosu

	Kareler Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	.460	4	.115		
Gruplar içi	40.218	212	.190	.606	.659
Toplam	40.678	216			

Tablo 21'e göre, araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları çalışma durumu değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$F_{216-4}=0,606$; $p > 0,05$]. Bulgular H_{12} hipotezini desteklememektedir.

Tablo 22. Araştırma Grubunun Aile Geliri Değişkeni ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu ile İlgili ANOVA Testi Tablosu

	Kareler Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	.127	2	.063		
Gruplar içi	40.551	214	.189	.335	.716
Toplam	40.678	216			

Tablo 22'e göre, araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları aile geliri değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$F_{216-2}=0,335$; $p>0,05$]. Bulgular H_{13} hipotezini desteklememektedir.

Tablo 23: Araştırma Grubunun Spor Yapma Durumu Değişkeni ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu Arasındaki Bağımsız İki Örnek T Testi Tablosu

	Spor Yapma	N	X	Ss	t	sd	p
Öğrenci Tutumu Toplam	Evet	169	2.2866	.43627	-.003	215	.998
	Hayır	48	2.2868	.43028			

Tablo 23'e göre, araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının puan ortalamaları spor yapma durumu değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$T_{(215)}= -0,003$; $p>0,05$]. Bulgular H_{14} hipotezini desteklememektedir.

Tablo 24: Araştırma Grubunun Öz Yeterliği ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumu Arasındaki İlişki Tablosu

	Öz Yeterlik Toplam	
Öğrenci Tutum Toplam	r	-.091
	p	.182
	n	217

Tablo 24'e göre, araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır [$r= -0,091$; $p>0,05$].

4. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki ile ilgili bulgulara yönelik sonuçlara, tartışmalara ve önerilere yer verilmiştir. Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında ve öz yeterliklerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Cinsiyet değişkeni göz önüne alınarak yapılan bir başka araştırmaya göre; beden eğitimi ve spor bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni yönünden öğretmenlik mesleğine dair tutumlarına ilişkin yapılan karşılaştırmada erkek ve kadın öğretmen adaylarının puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu ve anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir (Semerci ve Semerci, 2004). Bu durum araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Öğretmen öz yeterliğinin cinsiyete göre farklılaşmadığını ortaya koyan başka çalışmalar da bulunmaktadır (Koparan ve arkadaşları, 2010; Bümen, 2009; Oğuz ve Topkaya, 2008; Çetinkaya, 2007). Bu araştırmanın bulguları da beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarında cinsiyetin öz yeterliği etkilemediği yönündedir. Bunun sebebi olarak, toplumdaki hızlı sosyal ve teknolojik gelişmelere yönelik, kadın ve erkek arasındaki sosyal statü farkının azalması, kadınların sosyal hayatta ve iş hayatında eskiye göre daha fazla rol alması gösterilebilir. Fakat bu bulgular; Morgil, Seçken ve Yücel'in (2004) çalışmasının sonuçlarıyla çelişmektedir. Araştırmacılar, erkek öğretmen adaylarının kimya öğretimine yönelik öz yeterlik algılarının kız öğretmen adaylarının kimya öğretimine yönelik öz yeterlik algılarından daha yüksek olduğunu saptamışlar; bu durumu ise erkeklerin kız öğrencilere göre birçok konuda kendine güvenme davranışı ve daha güçlü benlik duygusu taşıdığını gösterme çabası içinde olmalarına bağlamışlardır.

Araştırma sonuçlarıyla örtüşmeyen çeşitli araştırmalar da mevcuttur. Yılmaz ve arkadaşları (2010) yapmış olduğu araştırmada, cinsiyete göre beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlik düzeylerine bakıldığında bayanlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bir başka araştırmada Akdağ ve Walter (2005) bayan öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarından kendilerini daha yeterli bulduğunu belirtmiştir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin “yaş düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişki açısından belirleyici bir etken değildir” ve “yaş düzeyleri ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki açısından belirleyici bir etken değildir” sonuçlarına varılabilir.

Yılmaz ve arkadaşlarının (2010) yaptığı araştırmada, yaş değişkenine bağlı olarak beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu sonuç çalışma bulgularını desteklemektedir. Fakat literatürdeki bazı araştırma sonuçları ile bu araştırma sonuçlarının örtüşmediği de görülmüştür. Yılmaz ve arkadaşları (2010), Korkmaz (2009) ve Tekerci (2008) tarafından yapılan araştırmalarda, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yaşlarına bağlı olarak anlamlılık tespit edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri okuldaki sınıf değişkenine göre incelenmiş, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sınıf değişkeni göz önüne alınarak yapılan diğer araştırmalarda öğretmen öz yeterliğinin sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı (Mirzeoğlu ve arkadaşları, 2007; Aktağ ve Walter, 2005) çalışmalar olduğu gibi, farklılaştığını (Varol, 2007; Denizoğlu, 2008; Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010) ortaya koyan çalışmalara da rastlanmaktadır.

Bu araştırmada fark görülmemesi ise beden eğitimi ve spor öğretmeni adayların 4. sınıfta aldığı okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinde okullarda karşılaştığı sorunlardan [malzeme ve alanın yetersizliği, sınıf mevcudunun fazlalığı, ders süresinin azlığı, öğretmenlerin ağır iş yükü, bayram kutlamaları, takım çalışmaları, okul yöneticilerinin, diğer öğretmenlerin ve velilerin beden eğitimi dersine olan tutum ve davranışları] (Yüzüak, 2006; Taşmektepligil ve arkadaşları, 2006; Erhan, 2009; Çelik, 2008) kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmeni adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri iş deneyimi değişkenine göre incelenmiş, öğretmenlik

mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri ile iş deneyimi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Araştırmadan elde edilen diğer bulgular göz önüne alındığında; beden eğitimi öğretmeni aday öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri aylık gelir değişkenine göre incelenmiş, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri ile aylık gelir değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buradan da beden eğitimi öğretmeni aday öğrencilerin aile gelir düzeyleri “öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikler açısından belirleyici bir etken değildir” sonucuna varılabilir.

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmen aday öğrencilerin spor yapma durumu değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri incelendiğinde, beden eğitimi öğretmeni aday öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Öğretmenlik mesleğiyle ilgili yönelik tutumlarda, lisanslı olarak spor yapma durumlarına göre anlamlı bir fark çıkmamasının nedeni, öğretmen adaylarının tamamının lisans eğitimleri süresince aldıkları, basketbol, futbol, hentbol, voleybol, artistik jimnastik ve genel jimnastik gibi mecburi spor dersleri öğrenciler arasındaki tutum puanlarını birbirlerine yakınlaştırmış olabilir (Nakip, 2015, 70).

Lisanslı olarak spor yapma durumlarına göre farklılık olmamasının diğer bir nedeni, lisans öğrenimi süresince verilen eğitimin kaliteli olması, spor yapmayanların da spor yapanlar kadar öz yeterlik sahibi olmasını pozitif yönde etkileme ihtimalidir. Spor yapma durumlarında farklılık çıkmamasının nedenlerinden biri de toplumsal isteğin öğretmen adaylarının tamamına olumlu yönde etki etmesinden dolayı olabilir. Toplumun arzu ve isteklerini gerçekleştirmek isteyen bireylerin, aynı zamanda inançlara uygun olarak davranışlarını ortaya koyarlar. Bireylerin, işte bu inançlara uygun olarak davranışları, öz yeterlik kavramı ile ifade edilebilmektedir (Üztemur, 2013). Öğretmen adaylarının tamamı kendilerini öğretmenlik mesleğine hazırlamaları gerektiğinin farkında olmalarından dolayı lisanslı olarak spor yapma durumlarından bir grup lehine etkilenmemiş olabilirler.

Literatür incelendiğinde; öz yeterlik inancı ile lisanslı olarak spor yapma durumunun ilişkisine yönelik yapılmış olan çalışmalarda, bu araştırmanın sonuçlarını destekleyen bazı araştırmalara rastlanmıştır. Koparan, Öztürk ve Korkmaz (2011), beden eğitimi öğretmen adaylarının lisanslı olarak spor yapma durumlarına göre öz yeterlik inancı düzeylerinin farklılaşmadığını bulmuşlardır. Öz yeterlik inancı ile lisanslı olarak spor yapma durumunun ilişkisine yönelik yapılmış olan çalışmalarda, bu araştırmanın sonuçları ile çelişen bazı sonuçlar da ortaya konmuştur (Seçkin ve Başbay, 2013; Ünlü, 2008; Kafkas ve arkadaşları, 2010).

Elde edilen bulgular ışığında, araştırma grubunun spor yılı değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuca göre araştırma grubunun spor yılı değişkeni ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Spor yapma yılının artması öğretmen adaylarının düşük düzeyde de olsa öğretmenlik mesleğine olan tutumlarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Spor yılının artması ile birlikte öğretmen adaylarının özgüvenlerinin artması, daha tecrübeli olmaları, spora olan ilgilerinin artmasının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Ayrıca araştırma bulgularına göre spor yılı fazla olan adaylar öğretmenlik mesleğine daha olumlu tutum sergilemekte oldukları söylenebilmekte

olup bu sonuç beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümüne öğrenci alımında özel yetenek sınavına katılan adayların özgeçmişlerinin değerlendirilmesinin önemli olduğu sonucuna ulaştırabilmektedir.

Elde edilen bulgulara göre; beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Konuyla ilgili yapılan bir araştırmada öz yeterlik ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011). Çalışma, bu araştırmanın bulgularını desteklememektedir. Ayrıca; Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki durumunu, “Bölüm değişkeni açısından öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz yeterlik alguları arasındaki farklılığın bir sonucu olabileceği düşünülmektedir.” olarak ifade etmişlerdir. Fakat Demirtaş, Cömert ve Özer (2011) tarafından düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunan araştırma, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü için düşük örneklem sayısına (20 kişi) sahiptir. Yapılan bu çalışmada ise örneklem sayısı nispeten daha yüksek (217 kişi) olduğu için istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunamadığı sonucu çıkarılabilmektedir.

Araştırmamızdan elde edilen bulgular ışığında bazı önerilerde bulunulursa: Beden eğitimi bölümüne öğrenci alımı amacıyla yapılan özel yetenek sınavında beden eğitimi öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine dair tutumları ile öz yeterliklerini ölçmeye yönelik mülakat ya da eş değer çalışmaların yapılması önerilebilmektedir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini tercihlerinde etken olan hususlar tespit edilmelidir. Bu araştırma farklı alanlardaki aday öğretmenlere de uygulanıp araştırmanın değişik illerdeki değişik üniversitelerde daha da yaygınlaştırılarak uygulanmasının araştırmaya farklılık katacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Akdağ, I. ve Walter J. (2005). Öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik duygusu. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 3, 4, 127-131.

Basım, H. N. ve H. Korkmazıyrek, H. ve A. O. Tokat (2008). “Çalışanların Öz Yeterlilik Algılamasının Yenilikçilik ve Risk Alma Üzerine Etkisi: Kamu Sektöründe Bir Araştırma,” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19: 121-130.

Bümen, N. (2009). İlk ve ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmen öz-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi: İzmir İli Örneği. *18. Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İzmir.

Çelik, A. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin okul içi ve okul dışı faaliyetlerde karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çetinkaya, R. (2007). *Türkçe öğretmeni adayların yeterlik alguları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt XII, Sayı 2.

Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer N., (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, Eğitim ve Bilim, Cilt 36, Sayı 159, Malatya.

Denizoğlu, P.(2008). *Fen bilgisi öğretmeni adayların fen bilgisi öğretimi özyeterlik inanç düzeyleri, öğrenme stilleri ve fen bilgisi öğretimine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Erhan, E., (2009). *Doğu Anadolu Bölgesi il merkezlerinde beden eğitimi dersinin işlenebilirliği, beden eğitimi öğretmenlerinin sorunları ve bunların öğrenci tutumları üzerine etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gülebağlan, C. (2003). *Öğretmenlerin İşleri Son Ana Erteleme Eğilimlerinin Mesleki Yeterlilik Algıları, Mesleki Deneyimleri ve Branşları Bakımından Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı, Ankara.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. Beykent Üniversitesi İletişim ve Tasarım Bölümü. Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kafkas, M.E., Açak, M., Çoban, B., Karademir, T. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11,2, 93-111.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar*. (Onuncu Basım).İstanbul: Evrim Yayınevi.

Koparan, İ., Öztürk, F., Korkmaz, H. N. (2010). Beden eğitimi öğretmenlerinin öz- yeterlik algısı ve sosyal fizik kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Bursa örneği). *e-journal of new world sciences academy*, 5, 4.

Koparan, Ş., Öztürk, F. ve Haşıl Korkmaz, N. (2011). Beden eğitimi öğretmenlerinin öz-yeterlik ve beden eğitimi yeterliklerinin incelenmesi, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2011 Özel Sayısı*, 52-61.

Korkmaz, G., (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesini algılama düzeyleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Köseoğlu, P., Yılmaz, M. ve Soran, H. (2005). Öğretmen öz yeterlilik inancı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Dergisi*. [http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayı58/Yılmaz Köseoğlu/Öğretmen öz yeterlik inancı](http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayı58/Yılmaz_Köseoğlu/Öğretmen_öz_yeterlik_inancı). Html 02.04.2007'de indirildi.

Mirzeoğlu, D., Akdağ, I., Boşnak, M. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının, beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 18, 109-125.

Morgil, İ., Seçken, N. ve Yücel, A. S. (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz yeterlilik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 62-72.

Nakip, C. (2015). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

Oğuz, T. ve Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik özyeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış*, 14.

Savran, A. ve Çakıroğlu J. (2007). Biyoloji öğretmen adaylarının biyoloji öğretimine ilişkin özyeterlik inançları. www.efdergi.hacettepe.edu.tr/html/dergibilgi/21/a14.html. 23.03.2007'de indirildi.

Schwarzer, R. (2005). General perceived self-efficacy scale. <http://userpage.fuberlin.de/~health/selfscal.htm> adresinden 12.09.2012 tarihinde edinilmiştir.

Seçkin, A. ve Başbay, M. (2013). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/8 Summer 2013*, p. 253-270, Ankara.

Semerci N., Semerci Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:14, Sayı:1, Sayfa:137-146, Elazığ.

Semerci, Ç., (1999). “Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği”, *Eğitim ve Bilim*, 23(111), 51-55.

Taşkın, Ç. İ., Hacıömeroğlu, G. (2010). Öğretmen özyeterlik inanç ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve sınıf öğretmeni adayların özyeterlik inançları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27.

Taşmektepligil, M.Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. ve Ağaoğlu, Y. S. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi ve bu konudaki yeni yaklaşımların değerlendirilmesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. 3-5 Kasım, Muğla.

Tekerci, H., (2008). *Farklı okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mesleki doyumlarının ve tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tolan, B., İsen, G. ve Batmaz V. (1985). *Ben ve toplum/sosyal psikoloji-1*. Teori Yayınları, Ankara.

Ünlü, H. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlikleri ve sınıf yönetimi davranışları*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Üztemur, S.S. (2013). *Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme alanındaki kavram yanlışlarının belirlenmesi ve öz-yeterlik algılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Varol, B. (2007). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlilikleri*. (Niğde Üniversitesi örneği), Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Niğde.

Yalçın, H. F. (1995). *Beden eğitimi öğretmeni el kitabı*. 2. Baskı, Ankara.

Yavuzer, Y. ve Koç M. (2002). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmen yetkinlikleri üzerinde bir değerlendirme. *Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1:1.

Yeşilay, A. (1996). Genelleştirilmiş Özyetki Beklentisi Ölçeği. <http://userpage.fuberlin.de/~health/turk.htm> adresinden 01.04.2013 tarihinde edinilmiştir.

Yılmaz, G., Yılmaz, B. ve Türk, N., (2010). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi (Nevşehir ili örneği), *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(2), 85– 90.

Yüzüak, E. (2006). *Kütahya'da ilköğretim ve liselerde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunlarının araştırılması*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.